

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р Симеон Владимиров Тасев
за дисертационния труд на Екатерина Илиева Матеева
на тема "Германското наследствено право като приложимо
право към наследяването на вещни права върху недвижими
степен имоти в Република България" за получаване на научната степен
"доктор на юридическите науки" по научната
специалност "Гражданско и семейно право"

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

I БИОГРАФИЧНИ ДАННИ:

1. Г-жа Екатерина Илиева Матеева е родена на 06.08.1959г.в гр. Пловдив. През 1984 г. е завършила Юридическия факултет на СУ "Св. Климент" Охридски" а, през периода 1985-1988 г. е редовен докторант по гражданско и семейно право в катедра Гражданскоправни науки на Юридическия факултет. Защитила е дисертационен труд на тема "Към понятието неустойка и нейната правна същност", която е публикувана в Годишника на СУ, Юридически факултет, том №83/84, книга 2, 1992г. Доктор е по право от 1991г., диплом №21663 от 20.12.1991г. на ВАК. През 2003г. е избрана за доцент по гражданско и семейно право в Юридическия факултет на СУ "Св. Кл. Охридски", със свидетелство 21824 от 20.04.2003г.на ВАК. Хабилитационният труд е на тема "Европейското обединение, основано на общ икономически интерес и българското дружествено право", С., Сиела, 2000г. 733 с. През 2009г. е избрана за професор по гражданско и семейно право в Юридическия факултет на СУ "Св. Кл. Охридски", със свидетелство за научно звание 25523 от 24.04.2009г. на ВАК. Хабилитационният труд е "Морският протест", С., Феня, 284 с.

2. Изнася лекции по Гражданско право - обща част, Вещно право, Семейно и наследствено право, Нотариат, Търговско право, Право на Европейския съюз

и други дисциплини - у нас и в чужбина. Участвала е и в отделни международни проекти.

3. Провела е специализации в чужбина - Хамбург, Атина, Дюселдорф, Хага и в университета Улвърхамптън, Великобритания, където има редица публикации.

4. Публикувала е 8 / осем/ монографии, у нас в различни области на правото. Освен това има издаден учебник по "Семейно право на Република България, ВСУ "Черноризец Храбър", 2010, 543.с., 11 научни студии и 34 научни статии.

5. Участвала е в международни научни форуми и с лекции в чужбина.

6. Член е на факултетния съвет на Юридическия факултет и е ръководител на катедра Гражданскоправни науки от 2011г. Владее немски език- писмено и говоримо- много добре и английски и руски- средно. Притежава компютърна грамотност.

II.

1. Представеният за защита дисертационен труд е първото в нашата правна доктрина систематично и цялостно теоретично изследване на въпроси, свързани с трансграничното наследяване на вещни права върху недвижими имоти в Република България. Трудът се защитава след придобита образователна и научна степен "доктор" и е посветен на проблеми с голямо научно и приложно значение. В него последователно са разгледани въпроси, свързани с условията и правните последици при изместването на българското приложимо право към наследяването на недвижими имоти у нас/чл.89,ал.2 КМЧП/ от отечественото право на наследодателя, гражданин на чужда държава-в случаите на чл. 89,ал. 3-5 КМЧП. Институтите на чуждото, в това число и на германското наследствено право са изследвани с оглед на тяхната конкретна връзка с българския правопорядък. В труда е изтъкнато, че интензивното развитие на миграционните процеси създава условия за увеличаване броя на трансграничните наследявания на недвижими имоти от чужди граждани на територията на Република България.

Правната уредба на тези отношения по българското право се съдържа основно в чл.89 КМЧП и други разпоредби на този кодекс.

До сега обаче в нашата доктрина няма цялостно сравнително правно изследване на чуждото и в частност на германското материално наследствено право, в случаите когато то би се явило приложимо, при наследяването на вещни права върху недвижими имоти у нас. Новост в дисертационния труд е анализа на уредбата на институти, чужди на нашето право

като:

а/ т.н. преходно и последващо наследяване; б/ съвместни и взаимни завещания между съпрузи; в/негативно/отрицателно/завещание; г/ ограничаване на запазената част на необходим наследник; д/възможността на необходим наследник да се откаже от правото си на запазена част от наследството още приживе на наследодателя; е/дарения с оглед на смърт; ж/други видове гражданскоправни сделки с оглед на смърт.

Не на последно място по значение голямата значимост и актуалност на изследваната проблематика се разкриват и с оглед на предложения от Европейската комисия на 14.10.2009г. регламент на Европейския парламент и Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и автентични актове в областта на наследяването, както и за създаването на европейското удостоверение за наследство / COM/ 2009/ 154 окончателен COD 2009/ 0157/. В труда е подчертано че обсъжданата проблематика е с изключителна важност и затова на пленарната си сесия от 12-16 март 2012г. Европейският парламент е приел на първо четене законодателна резолюция от 13 март 2012г. за подкрепа на предложението на Европейската комисия за приемане регламента в тази област.

2. Обем и структура на дисертационния труд. Като печатно издание дисертационният труд е в обем на 734 страници, включително и списък на използваната литература. Направени са 1020 бележки под линия, а литературата обхваща 178 научни съчинения, от които 103 на кирилица и 75 на латиница.

В структурно отношение работата включва въведение, четири глави и заключение. На края тя съдържа и резюме на немски език.

Въведението към труда се състои от два параграфа и в него на първо място се разкрива обективната потребност на изследването за нуждите на юриспруденцията и обогатяване на доктрината.

Във втория параграф е разгледано многообразието на материалноправните уредби на наследяването в съвременния свят. Направен е сравнителноправен анализ на националните уредби на държави от различни правни кръгове – романски, германски, англо-американски, скандинавски, държави на шериата, държави от далечния изток – Китай, Япония, Монголия и други които уреждат наследяването. В труда са изследвани въпроси относно: а/ кръга на наследниците по закон, ред за призоваване към наследяване и размер на наследствените квоти; б/ наследственоправното положение на преживелия съпруг, респ. на фактическия съпружески партньор на наследодателя; в/ наследяване по право на заместване; г/ наследственоправното положение на държавата/ фиска/; д/ основанията за наследяване по волята на наследодателя; е/ способност за завещание : възраст, с чието достигане се придобива завещателна дееспособност; ж/ запазената част от наследството; з/ системите за придобиване на наследство; и/ правното положение и функциите на управителя на наследство. Удовлетворяване на кредитори и заветници; й/ удостоверение за наследници и неговата юридическа сила.

Преди всичко следва да се подчертае, че всестранното и задълбочено изследване на материалноправните уредби на наследяването в отделните държави, се основава на доброто познаване и прецизен прочит на съответните уредби. В изложеното е направен подробен и задълбочен анализ на приложимото право в съответствие с изискванията на чл.89, ал.3-5 КМЧП. Поради спецификата и юридическата сложност на проблематиката, предметът на изследване не е съсредоточен единствено в институтите на материалното наследствено право. Той по необходимост е обхванал и въпроси на международното частно право, материалното и институционното право на ЕС и международния граждански процес. При този научен подход, трудът като цяло се отличава с неговите научни обобщения и представлява значителен и оригинален принос в науката.

3.В глава първа „Проблеми, предизвикали изследването“ е изяснена практическата нужда от труда във връзка с проблемите, които възникват при трансграничното наследяване. В тази част на изложението е направен подробен анализ на уредбата, установена в чл.89,ал.2-5 КМЧП.

Подчертано е че в случаите на наследяване на вещни права върху недвижими имоти в Република България от чужденец, германският правопорядък е приложим единствено, ако наследодателят-германски гражданин е избрал във формата на разпореждане „по случай на смърт“ да подчини наследяването на имуществото в неговата цялост на правото на държавата, чиито гражданин той е бил към момента на избора./чл.89,ал.3 КМЧП/.Понататък във втория параграф са разгледани подробно условията по чл.89,ал.3-4 КМЧП за изместване по волята на наследодателя на обективно приложимото българско право от германското, при наследяване на вещни права върху недвижим имот у нас. От особено важно значение е изложението в което за първи път в нашата частноправна доктрина се изяснява правната същност на избора при трансграничното наследяване. Обосновано е прието, че същият притежава съществените признаци на едно непритезателно, преобразуващо субективно гражданско право. При надлежното му упражняване от страна на наследодателя това въздейства върху правата на неговите наследници, като предизвиква подчиняването на тяхното наследственоправно положение на избора от него правопорядък, различен от обективно приложимото право. Правото на избор принадлежи единствено на наследодателя. Изяснено е че изборът на приложимо право и неговата отмяна трябва да бъдат направени във формата на завещателно разпореждане./арг/чл.89,ал.4КМЧП/.В тази част на изследването е разгледана и границата до която може да се разпростре правото на избор, съгласно чл.89,ал.5 КМЧП. Според този текст чрез избора на приложимо право не трябва да се засяга запазената част на наследниците, определена от правото, приложимо съгласно ал.1 и ал.2.

Изтъкнато е още, че в разпоредбата на чл.89,ал.5 КМЧП е закрепен принципа на „ограничената автономия“ на волята на наследодателя. Компетентният български правоприлагащ орган е властен да откаже прилагането на

разпоредба на германското право, ако последиците от нейното прилагане са явно несъвместими с българския обществен ред./арг.чл.45,ал.1 КМЧП/.Подчертано е също че българският правопорядък се изключва в отделни случаи, разгледани подробно в труда, което е и в съответствие в разпоредбата на чл.9,ал.1 от Хагската конвенция за приложимото право към наследяване на имущество на починали лица от 1989г.

Накрая на глава първа е посочена и практическата значимост на разглежданата проблематика и нуждата от едно по-подробно и цялостно теоретично изясняване на някои основни положения на германското материално наследствено право.

4.Втората глава на дисертационния труд-„Наследяване по закон според германското право” обхваща въпроси, свързани с: а /общата характеристика на наследяването по закон; б/ ред и квоти на наследниците по закон; в/ наследственоправно положение на преживелия съпруг на наследодателя; г/ наследствено правно положение на фактическия съпружески партньор на наследодателя; д/ наследственоправно положение на държавата.

Изясняването на всички тези въпроси без съмнение има важно значение в отношенията между лицата при трансграничното наследяване. В тази част на първо място е подчертано,че за разлика от правната уредба у нас в ЗН, по германското наследствено право броят на наследствените редове не е „фиксиран” от законодателя, а зависи от степента на отдалеченост на живите предци, които е оставил на наследодателя към момента на своята смърт.& 1929,ал.1 ГГК/.Според възприетия от германското право „парентелен модел” роднините наследодателя никога не формират самостоятелен наследствен ред, а попадат винаги в този наследствен ред, в който е възходящият на наследодателя, явяващ се родоначалник на съответния клон, към който те се числят. В работата подробно са разгледани отделните наследствени редове, а така също и правата на преживелия съпруг, който не попада в никой наследствен ред. Самостоятелно е разгледано наследствено правното положение на преживелия съпруг и на фактическия съпружески партньор на наследодателя.

Предмет на отделен анализ е особеното законно имуществено право на преживелия съпруг уредено в &1932 и 1933г. ГК, върху движимите вещи от покъщнината. С особена важност е и изследването в частта му за наследственоправното положение на държавата /фиска/,като особен субсидиарен публичен наследник по закон, според германската правна система Държавата е извън всички наследствени редове и се призовава само, когато наследодателят не е оставил живи роднини, преживял съпруг или фактически съпружески партньор. Според разпоредбата на&1936г. ГК, държавата получава наследството по пътя на наследственото правориемство, а не като носител на публична власт, върху вещите останали без собственик. В този случай обосновано се поддържа, че при наследяването на вещни права върху недвижими имоти в Република България, е приложим режимът, установен в чл.29 ЗС,чл.3,ал.3 ЗСПЗЗ и чл.23 ЗГ.В този смисъл чуждата държава е изключена от кръга на правоприемниците у нас, както при наследяване по закон, така и при наследяване по завещание (виж в този смисъл и ТР-65-89-ОСТК на ВС,с.615).Когато според приложимото към наследственото правоотношение германско право няма изобщо наследници или всички наследници са се отказали от наследството или изгубили правото да го придобият наследственото имущество на територията на нашата страна, следва да се получи от българската държава, съответно общината, съгласно чл.11 ЗН във вр. с чл.92 КМЧП. Чуждата държава не може да придобие имущества за които важат и ограниченията, установени и в чл.46,ал.1 КМЧП.

5.В третата глава са разгледани въпроси, свързани с наследяване по волята на наследодателя според германското право. Тази част на труда е най-голяма по обем /с.416-614/ и се състои от седем параграфа.

На първо място е направена обща характеристика на основанията за наследяване по волята на наследодателя. Разгледани са последователно: а/ завещанието и договора за наследство, който е непознат в нашата правна уредба; б/ направено е разграничение от дарението с оглед на смърт и договора в полза на трето лице с оглед на смърт. Изяснено е, че договорът за наследство по германското право е двустранна правна сделка с оглед на

смърт, по силата на който наследодателят по споразумение с едно или повече други лица - негови контрагенти, назначава свой наследник /наследници/,извършва завети и възлага тежести във връзка с преминаване на имуществото му за след смърт в полза на посочените от него лица/&1941,ал.1 ГК/.За разлика от завещанието същият не може да бъде отменен едностранно. Отмяната на разпорежданията , направени с този договор е подчинена на специални изисквания, установени в &2290 ГК. Договорът за наследство е ограничен и от договора за дарение с оглед на смърт , както и от договора в полза на трето лице, сключен по повод на смърт./с.422 и сл.430 и сл./За пълнота в изложението е направена съпоставка и разграничение между „приживната делба”,извършена с акт за дарение по чл.77 и сл. ЗН по нашето право и договора за дарение с оглед на смърт по германското право. Специално място в глава трета е отделено на условията за действителност на завещанието и реда за неговото оспорване. Изследвани са въпроси, относно : а/ способността за завещание; б/ формата за действителност на завещанието; в/ саморъчното завещание; г/ публичното нотариално завещание; д/ завещание, извършено при особени обстоятелства; е/ международното завещание; ж/ прекратяването на брака приживе на наследодателя като специфично основание за недействителност на разпореждането с оглед на смърт по германското право /&2077 ГК/ ; з/ особените изисквания за действителност на съвместните и взаимни завещания.

Изложението е всестранно, пълно и задълбочено. Специално място в него е отделено на института на съвместните и взаимни завещания на съпрузите по германското право, недопустими по нашето право / арг чл.15 ЗН/.Макар тези завещания да са в противоречие с българския обществен ред те пораждат правни последици, стига да не лишават необходим наследник от запазената част от наследството / чл.89,ал.5 КМЧП във вр.с чл.28-29 ЗН/.Последния параграф на глава трета са разгледани и въпроси, във връзка с разширяване на завещателната свобода на наследодателя чрез института на „последващото” наследяване /&2100сл.ГК/.Уредбата допуска възможността, наследодателя с разпореждане с оглед на смърт да назначи едно лице за

свой „преходен“ временен наследник, като същевременно разпорежда, че наследството следва да премине към друг „последващ“ наследник, при смъртта на „предходния“ наследник или след изтичане на определен срок. В изложението е направено сравнение с т.нар. фидейкомисарна субституция, която е недопустима по нашето право/чл.21,ал.2 ЗН/.В него подробно са обсъдени редица въпроси, между които и въпросът за несъвместимостта на уредбата с българският обществен ред. Основателно е прието че когато се установи несъвместимостта на резултатите от прилагането на & 2100 ГК с българския обществен ред, съдът трябва да приложи друга подходяща разпоредба от германското право./чл.45 ,ал.3, изр. първо КМЧП/.Но и в тези случаи е недопустимо да се засяга запазената част на наследниците съгласно чл.89,ал.5 КМЧП.

б.Глава четвърта „Удостоверение за наследници според германското право“ /с.615-653/обхваща: а/ общата характеристика на удостоверението за наследници и компетентния орган по издаването му; б/ производството по издаване на удостоверение за наследници; в/ доказателства и доказателствени средства; г/ процесуални действия на съда по проверка на условията за издаване на исканото удостоверение за наследници; д/ доказателствена сила и обществено доверие в удостоверението за наследници; е/ изземване и обезсилване на удостоверение за наследници с невярно съдържание; ж/ удостоверение за наследници по вътрешното германско право и т.нар. „Европейско удостоверение за наследство“.За разлика от правната уредба у нас, според &2353 ГК, удостоверението за наследници е официален свидетелстващ документ който се издава по реда на нарочно съдебно охранително производство от специализиран съдебен орган – съд по наследствени дела, който удостоверява с обвързваща /материална/ доказателствена сила спрямо всички в качеството „наследници“ на посочените в документа лица правата им върху имуществената маса, ограниченията в техните разпоредителни правомощия - ако има такива, както и назначаването на изпълнител на завещанието - ако има такъв.

В тази част на труда е разгледан и въпросът за признаване последиците на чуждестранни изпълнителни и охранителни актове. Според чл.124 КМЧП, гражданските последици на чуждестранни изпълнителни и охранителни актове се зачитат в Република България, ако актовете са издадени от орган, международно компетентен според българското право и не противоречат на българския обществен ред.

В края на тази глава е разискван и въпросът за съотношението между правната сила на удостоверение за наследници по вътрешното германско право и т.нар. „Европейско удостоверение за наследство“ чието въвеждане е предвидено в глава IV на предложението от Европейската комисия предложение от 14.10.2009г. за регламент от Европейския парламент на Съвета, относно компетентността, приложимо по право, признаването и изпълнението на решения и автентични актове в областта на наследяването, както и за въвеждането на европейско удостоверение за наследство / COM/2009/ 154 final/. На основата на обстоен анализ на правилата, относно съдържанието и правното му действие се поддържа, че то няма да измести и замени удостоверението за наследници по вътрешното право на държавите – членки на ЕС и действието му ще е юридически равностойно на тяхното./арг. от чл.36 т.2,изр.второ и трето от проекта на регламента/.

7.В част първа от заключението са направени теоретични обобщения и са изложени основните научни изводи на изследването, като цяло .Специално е подчертано значението за ненакърнимост на запазената част на необходимите наследници/чл.89 КМЧП/.

Част втора от заключението обобщава изводите от направения теоретичен анализ в светлината на основните положения, възприети в предложението регламент / COM /2009/ 154 final/.Подчертано е, че компетентния български съд или друг правоприлагащ орган ще може и за напред да прилага особените повелителни норми на чл.22,ал.1,2КРБ,чл.29,29а ЗС,чл.3 За,3б ЗСПЗЗ,чл.23,24 ЗГ.

По-нататък в изложението е изтъкнато, че доколкото проектираната общност -на уредба на условията и реда за избора на приложимо към наследяването

право по чл.17 от регламента съвпада по същество с разрешенията на вътрешното МЧП/чл.89,ал.3-4 КМЧП/,направените на тяхната основа констатации и изводи относно условията и формата на избора на приложимото право, запазват по принцип своята актуалност и след влизане в сила на регламента.

В заключението е посочено също, че принципната допустимост на възражението за обществен ред е признато от разпоредбата на чл.27,т.1 от проекта за регламент, което правило трябва да се прилага стриктно /стеснително/.Това означава че прилагането на тази разпоредба може да бъде отклонено по съображения за обществен ред само, ако последиците от нейното прилагане биха влезли в противоречие с Хартата на основните права на ЕС, и по-специално със забраната за дискриминация по чл.21 от този акт. След влизането в сила на регламента до прилагане на германското наследствено право по повод трансгранично наследяване на вещни права върху недвижими имоти у нас може да се стигне при упражняване на общата компетентност по чл.4 на регламента, ако кумулативно са на лице две положителни материалноправни условия и една отрицателна процесуална предпоставка а именно: 1.наследодателят да е имал обичайно местопребиваване в РБ.; 2.наследодателят да е бил германски гражданин и да е избрал на основание чл.17 от проекто-регламента наследяването на имуществото му в неговата цялост да се урежда по отечественото му право, т.е. от германското право; 3. при спазване на общата компетентност по чл.4 да е бил сезиран български съд или друг правораздавателен /извън съдебен/ орган и да не се е стигало до прехвърляне на компетентността към германски съд или друг правораздавателен орган в Германия, при условията на чл.5 от регламента.

В тази част от изложението е разгледана и „субсидиарната компетентност” по чл.6 от регламента.

На края са изяснени и въпроси, свързани с: а/ специалната компетентност на българския съд; б/ допустимостта на вписването на българския имотен регистър на сключени съобразно германското приложимо право договори за

наследство, брачни договори, които имат за предмет вещни права върху недвижими имоти в РБ. Направено е предложение de lege ferenda за включване на нотариалните завещания относно недвижими имоти в кръга на подлежащите на вписване актове. В тази насока се предлага и изменение на чл.112,б."и" ЗС и чл.4, б."и", съответно чл.5,б."в" ПВ.

III.Научната новост и по-важните приноси на дисертационния труд могат да бъдат обобщени, както следва:

1.Дисертационният труд е първото в българската правна наука цялостно теоретично изследване на въпроси, свързани с прилагането на чуждото /германско/ обективно право към наследяването на вещни права върху недвижими имоти в Република България, в случаите на чл.89,ал.3-5 КМЧП. Научният анализ и обобщените изводи обхващат не само институтите на приложимото чуждо /германско/ материално наследствено право, а включват и международното частно право в правото на ЕС и в областта на международния граждански процес. Интердисциплинарното изясняване на тези важни теоретични и научно- приложими проблеми също има приносен характер и представлява научно новост в българската правна мисъл.

2.Институтите на чуждото, в това число и на германското материално наследствено право са изследвани систематично и цялостно с оглед на тяхната конкретна връзка с българския правопорядък при трансграничното наследяване на вещни права върху недвижими имоти в РБ. Изяснени са и случаите когато те не се прилагат, поради явна несъвместимост с българският обществен ред и пр./чл.45 КМЧП/

3.За първи път в нашата частноправна доктрина е изяснена правната същност на избора по чл.89,ал.3-4 КМЧП като основателно се поддържа, че той съдържа съществените признаци на едно непритезателно преобразуващо, субективно гражданско право. Надлежното му упражняване от наследодателя има за последица подчиняването на тяхното наследствено правно положение на избрания от него право- порядък / с.304 и сл.и 685-690/.

4. Приносен характер има и тезата че в чл.89,ал.5 КМЧП е установен принцип който ограничава автономията на волята при упражняване на избора по чл.89,ал.3 КМЧП. Изборът на приложимо право не трябва да засяга запазената част на необходимите наследници.

5. Научна новост за нашата правна мисъл има и цялостното изясняване на същността на непознатите у нас а/ „договор за наследство“; б/ „договор за дарение с оглед на смърт“; в/ съвместни взаимни завещания на съпрузи по германското право; г/ „последващото наследяване“ по германското право

6. Принос представлява и изясняването на правната характеристика, действието /доказателствена сила, обществено доверие/ и производството за издаване на удостоверение за наследници по германското право /с.615 и сл./ .От такъв характер е и направения задълбочен анализ на проектирания институт на Европейското удостоверение за наследство и съотношението му с удостоверението за наследници по вътрешното право на държавите –членки на ЕС, като е изтъкнато, че то няма да измести и да замени „националните“ удостоверения за наследство.

7. Подробно и задълбочено е изяснено отражението, което ще имат новите разрешения в проектирания регламент на ЕС в областта на международната компетентност, приложимото право и признаването и допускането до изпълнение на автентични актове в областта на трансграничните наследявания / с.701 и сл./ което също е научна новост.

8. За първи път в нашата частноправна доктрина е направена цялостна и систематично сравнително правна типизация на възприетите различни национални правопорядъци и материални уредби на наследствено правните институти, с оглед принадлежността на отделен правопорядък към определен правен кръг. Освен това, за първи път у нас се прави и сравнително правен анализ на режима и юридическата сила на удостоверението за наследници в законодателствата на различните държави.

9. Дисертационният труд съдържа не само теоретични обобщения и решения, той има и важно практическо значение и ще улесни правоприлагането при

разглеждането и решаването на възникналите спорове, което също има приносен характер.

10. Не на последно място трудът се характеризира и с широката правна култура на проф. д-р Екатерина Матеева, която има задълбочени познания в различните клонове на частното право у нас и на чуждото материално наследствено право и правото на ЕС.

IV. Бележки и препоръки

При това цялостно систематично и задълбочено научно изследване на проблемите в дисертационния труд е много трудно да се правят отделни бележки и такива нямам. Позволявам си накрая да препоръчвам, в новото издание на труда да се включи в по-голям обем съдебна практика, която несъмнено ще се създаде до тогава. В сегашното издание на книгата, тя е застъпена подробно на с.306, 307, 333, 334, 340, 355,365 ,376, 394,413, 415, 421, 433, 441, 465, 478, 482, 485, 489, 494, 500, 505, 506, 508, 509, 510, 513, 514, 519, 520 и 531.

V. Заключение

Въз основа на изложеното смятам, че дисертационният труд на проф. д-р Екатерина Илиева Матеева съдържа редица теоретични обобщения и решения на големи научни и научно приложими проблеми, които съответстват на съвременните постижения и представляват значителен и оригинален принос в науката. Поради това на основание чл.12,ал.3 ЗРАСРБ и чл.37,ал.1 ППЗРАСРБ, убедено предлагам на научното жури да вземе решение за присъждането ѝ на научната степен “Доктор на юридическите науки” по научната специалност “Гражданско и семейно право”.

София : 3 август 2012г.

Рецензент:

/проф.д-р Симеон Тасев/